

Aportacions de la FaPaC al Document de Bases de la Llei Catalana d'Educació

L'aprovació del nou estatut de Catalunya, que comporta més competències per a la gestió del sistema educatiu català, fa oportuna l'aprovació d'una llei pròpia. La Llei Orgànica d'Educació, aprovada en aquesta legislatura, tot i no restringir-se a ser una llei estrictament de mínims com es va reclamar des de diferents instàncies de Catalunya, deixa un marge suficient per dotar al sistema educatiu del nostre país d'alguns trets propis. Pensem també que s'ha d'aprofitar l'oportunitat que representa l'existència del Pacte Nacional per l'Educació, signat per la major part d'entitats significatives del món educatiu català, per anar una mica més enllà i aconseguir un marc adequat perquè algunes de les mesures contingudes al Pacte es puguin desenvolupar en tota la seva plenitud. Pensem, però, que per una part algunes de les mesures contingudes al Pacte han anat prenent una deriva a la qual no podem donar suport i per una altra part algunes de les idees que traspuen el document de bases van en contra de l'esperit inicial del Pacte. Demanem llavors que hi hagi un temps suficient de debat en torn a la nova llei, i que prevalgui el mateix consens que es va aconseguir mitjançant el PNE. El nostre sistema educatiu s'ha caracteritzat a nivell estatal per un vaivé de lleis segons el partit que governa, aprovades sempre sense un consens suficient. A Catalunya s'ha d'aprofitar el PNE perquè això no passi, per tant és molt important que almenys les entitats signants del Pacte siguin tingudes en compte en tots els passos d'elaboració de la llei.

Pensem que una de les febleses més clares del nostre sistema educatiu radica en les mancances de la relació família-escola. Això malgrat que el moviment associatiu de pares i mares d'alumnes és un dels més forts a nivell estatal i europeu. La FaPaC és la federació dins de l'estat espanyol amb més AMPA federades mitjançant quota anual, com certifiquem cada any notarialment per validar els nostres vots dins de la confederació estatal CEAPA. En aquest sentit pensem que seria molt desafortunat no utilitzar el potencial que ja hi ha a nivell de la FaPaC i d'AMPA per avançar cap a mecanismes més clars de participació de les famílies al sistema educatiu. Per tant la futura llei hauria d'assegurar un marc adequat per avançar cap a una millora radical de la relació família-escola, construït sobre les bases del que ja hi ha. En aquest sentit pensem que és molt important que la FaPaC participi del consens inicial que es promogui al voltant de la futura llei. Per una altra part el moviment associatiu de pares i mares d'alumnes no té cap interès més enllà de la millora del sistema educatiu, cosa que no és així per altres entitats que seran consultades, on es defensaran interessos de tipus professional, corporatiu o econòmic.

Comentaris generals

- El primer comentari que ens suscita aquest document és que no és ben bé un

document de debat, en el sentit de deixar obert la discussió en diversos aspectes. És més bé un “full de ruta” o una col·lecció d'intencions, que la Conselleria ens deixa perquè comentem si ens sembla bé o malament, però sense obrir el debat o deixar diverses opcions perquè podem analitzar. La temptació doncs seria a fer una “esmena a la totalitat” del document.

- S'ha de destacar que tot i ser una llei pròpia la Llei d'Educació Catalana no deixa de ser una llei complementària a la Llei Orgànica d'Educació, i per tant moltes de les coses que es proposen en el document de bases ja venen en aquesta llei i per tant no té sentit discutir-les gaire. Per una altra part hi ha d'altres coses que no surten o no estan del tot precisades pel document que estaran regulades per la LOE.
- Un dels aspectes que sobten més al document de bases és l'absència pràcticament total a la qüestió de la relació entre la família i l'escola, un tema que al PNE ocupava tot un capítol. Aquesta és una de les mancances més clares del nostre sistema, el nivell de participació de les famílies a les escoles és molt baix. El document no fa cap anàlisi per veure on pot radicar el problema, o quina combinació de factors, perquè està clar que l'evolució de la nostra societat, amb una incorporació creixent de tots els membres de la família al mercat laboral, una pressió molt forta d'agents d'influència alternatius provinents dels mitjans de comunicació i informació i dels aparells electrònics associats, estan presents en tot el món desenvolupat, però tot i així altres sistemes educatius són capaços d'implicar molt més a les famílies en el dia a dia dels centres educatius. És també molt simptomàtic que no es menciona en cap lloc a les Associacions de Mares i Pares d'Alumnes, quan en el PNE hi havia molts suggeriments per explotar la seva capacitat de millorar la participació de les famílies als centres educatius i la seva contribució al procés educatiu. Tot i ser veritat que hi ha una tendència de la família a no assumir part de la seva responsabilitat educativa i en pretendre delegar aquesta responsabilitat al centre educatiu, pensem que s'ha d'aprofitar la important aportació dels pares i mares d'alumnes compromesos amb l'educació del seus fills i filles i del país en general i dotar-los de vies clares de relació amb els centres educatius.
- No hi ha cap menció a les activitats de tipus escolar però fora de l'horari lectiu, tals com activitats complementàries i extraescolars, que en el PNE es plantegen com crucials i de les quals es proveeix una definició molt clara basada en l'exigència que siguin de qualitat, equitatives i coherents amb els projectes educatius. Tampoc es parla en conseqüència del sector del lleure educatiu, que en el PNE s'apuntava que s'ha de considerar com un altre agent educatiu d'una gran importància tant als centres educatius com al seu entorn.
- Trobem en general poca referència al paper de l'administració educativa en la promoció de centres públics de qualitat que siguin referència i atracció per a tota la població, independentment del seu nivell de renda o lloc de residència. Pensem que un dels problemes més seriosos que hi ha hagut en el nostre sistema educatiu, i que explica en gran part perquè no ha estat capaç, tot i els avanços i els recursos invertits, d'apropar-se al rendiment i l'equitat d'altres sistemes, és que no hi ha hagut una aposta decidida i una assumpció de la titularitat clara dels centres públics. S'ha fet el recurs massa còmode

d'aprofitar la tradició que provenia de l'etapa pre-democràtica de resoldre moltes necessitats d'escolarització mitjançant recursos públics canalitzats cap a centres privats. Això s'ha traduït en mancances serioses com ara la descoordinació a la xarxa pública de les ciutats grans i mitjanes entre la primària i la secundària, permetent un degoteig continu d'alumnes cap als centres privats per la dificultat de moltes famílies d'identificar projectes educatius clars per a tota l'etapa obligatòria. Creiem del tot inacceptable que la llei generi un marc en el qual s'accepti que les necessitats d'escolarització se satisfan amb un "servei públic educatiu de provisió mixta (públic/privat)". Aquest concepte s'aparta clarament de les propostes de servei públic educatiu que s'apuntava al PNE.

- No està clar al document de bases quin paper jugarà la planificació educativa, fonamental a l'hora d'establir una oferta suficient i atractiva per a tota la població als centres públics educatius, dins del sistema públic educatiu. Sembla com si la flexibilitat organitzativa que proposa el document, amb la qual en principi podríem estar d'acord sempre i quan es refereixi a la necessària autonomia dels projectes educatius de cada centre, es refereixi a una flexibilitat en quant a qui té la responsabilitat d'assegurar que se satisfacin les necessitats d'escolarització. Pensem que l'administració educativa no pot repenjar-se més a la iniciativa privada per satisfer aquestes necessitats d'escolarització, sense perjudici de la llibertat constitucional que assisteix en la creació de centres docents.
- Pensem que la llei catalana ha d'aprofitar els mecanismes de participació que preveu la Llei Orgànica d'Educació, i en particular ha de contemplar que el Consell Escolar de Centre, així com el claustre de professors, són òrgans de govern del centre. El document de bases hauria d'especificar quina composició tindrà el consell escolar, així com deuria considerar el tema de la participació als centres amb molta més extensió.
- Un últim punt és que considerem que la llei hauria de contemplar vies de dinamització i potenciació dels centres públics que tinguin problema de matrícula per diversos motius.

Comentaris específics

I. Punt de partida

Les aspiracions de la societat catalana

Aquest apartat fa referència a la conciliació de l'equitat amb l'assoliment de les màximes competències de cada persona que conforma la societat. El document hauria de deixar clar aquí per què es necessari que a la societat hi hagi equitat i igualtat d'oportunitats. Pensem que això és imprescindible perquè podem viure en una societat justa on sigui possible la mobilitat social i el progrés.

Potser s'hauria de mencionar que l'equitat no s'assoleix únicament per l'avenç individual de les persones, i per tant s'hauria de precisar què es vol dir amb un "marc social obert". És a dir, no es possible l'equitat en un entorn en el qual no hi ha les condicions perquè tots els individus comptin amb les mateixes oportunitats. Pensem per exemple que el fet que a la capital de Catalunya, on els centres públics són opció únicament per a un terç de la població, és un senyal de la manca d'aquesta igualtat d'oportunitats que s'anuncia en aquest primer paràgraf que es vol assolir.

El paper de l'educació en la satisfacció d'aquestes aspiracions

El panorama que es fa de l'educació durant el segle XX no és del tot encertat. Per un cantó creiem que s'hauria de mencionar que l'escola pública neix amb la República, i el model d'escola pública que es promou llavors, laica i científica, innovadora pedagògicament i motivadora de l'esforç personal i la superació de tots els alumnes independentment del seu origen social, encara ha de ser inspiració avui en dia. També s'hauria de mencionar l'endarreriment que va representar la dictadura franquista. Per tant partim d'una situació pre-democràtica on els centres públics d'educació complien un paper purament assistencial. És cert que es va avançar amb la recuperació democràtica, però posteriorment el sistema es va repenjar massa en les escoles privades sostingudes amb fons públic i no es va planificar adequadament l'expansió demogràfica recent. Així es van anar tancant línies i grups de diversos centres públics mantenint sempre els recursos sota mínims. En comptes d'aprofitar la disminució d'alumnes que va haver-hi fins a mitjan de la dècada de 1990 per millorar la qualitat del sistema públic, es va mantenir una restricció de recursos que va causar que el sistema tingués molt poca capacitat de reacció en front a l'expansió demogràfica posterior.

Potser en aquest apartat faltaria fer menció als canvis importants que ha experimentat el model de família durant aquestes últimes dècades, que ha fet que molts aspectes del sistema educatiu hagin quedat obsolets.

L'esforç que s'ha fet en trenta anys.

Pensem que s'ha de mencionar que l'absorció del flux migratori l'ha fet principalment la xarxa pública.

També es necessari mencionar que hi ha hagut diversos canvis legislatius però el recolzament de recursos per desenvolupar-los no ha estat suficient.

Pensem per últim que l'últim paràgraf, tot i que posteriorment es qualifica en paràgrafs posteriors, es massa triomfalista. El dret a l'educació i la universalització de l'educació poden veure's seriosament afectats, i poden esdevenir purament testimonials, si no es poden atendre adequadament les necessitats específiques d'escolarització. És veritat que algunes d'aquestes necessitats específiques són ateses correctament pel sistema, però d'altres, com ara les derivades de necessitats socio-econòmiques o culturals, no estan sent ateses adequadament, degut a una concentració excessiva d'alumnes amb aquesta especificitat en centres concrets.

Les raons que aconsellen un canvi

Pensem que, d'acord amb els arguments que apuntàvem més a dalt, les raons que aconsellen un canvi no són purament per manca de rendiment del sistema, d'acord amb els informes internacionals per tots coneguts. Són també problemes de manca d'equitat del sistema, i el que és més important, que aquestes dues raons, equitat i rendiment, no es poden analitzar i considerar per separat. És a dir, justament el rendiment es ressent perquè sense equitat hi ha alumnes que són deixats enrere i tampoc s'aconsegueix que altres alumnes destaquin d'acord amb la seva capacitat.

Raons educatives

S'apunten com a raons educatives per a un canvi o reforma les altes taxes de fracàs escolar i d'abandonament prematur, comparat amb els països del nostre entorn, i a un rendiment escolar insatisfactori. Les causes que s'enumeren a l'últim paràgraf les trobem una mica confuses, i no es menciona que s'han emprès reformes molt ambicioses sense el recolzament econòmic necessari. Amb més en tractar-se reformes aprovades sense consens, va succeir tant amb la LOGSE com amb la LOCE que el partit que va haver d'aplicar la llei al govern no va participar del consens en aprovar-la.

Per últim no entenem a què es refereix el document quan parla de “diferències acusades entre l'escola pública i l'escola concertada”, si es fa referència a diferències de rendiment escolar pensem que s'ha de tenir en compte que si es controla per l'entorn escolar i familiar les diferències no són significatives, segons destaquen els informe PISA. Per últim pensem també que no haver apostat més decididament per potenciar i fer atractiva l'oferta pública, a reduït el nivell d'excel·lència del sistema, en fer-lo dependre massa de centres amb un nivell de professorat i un control extern en alguns casos inadequat.

Raons socials

Pensem que no és adequat atribuir a l'arribada de l'alumnat estranger a què hi hagi disfuncions al sistema. Aquesta no és una raó del baix rendiment del sistema, hauríem de poder mesurar els avanços d'aquests alumnes un cop incorporat al sistema, que poden ser significatius. El problema no és aquesta arribada d'un flux migratori intens, sinó la pèssima previsió i planificació que s'ha fet, quant molt sectors de la comunitat educativa venim reclamant des de fa pràcticament deu anys que no es tanquin línies, que no s'ajustin les plantilles dels centres fins al mínim necessari per cobrir les necessitats, que no es desplacin docents en quant es produeix una reducció de matrícula. Ha mancat a més la previsió de dotar aquest centres d'un major nombre de professionals que puguin facilitar la incorporació d'aquests nous alumnes, establint plans per preveure la seva adaptació a la resta del grup.

També s'hauria d'aclarir que els alumnes, tot i ser de famílies recentment immigrades, que s'incorporen al sistema en edat molt primerenques, haurien de ser considerats a tots els efectes com autòctons, i si hi ha algun problema en la seva atenció educativa, es deriva de situacions socio-econòmiques i culturals desfavorides, que en res estan relacionades amb la seva procedència. La concentració d'aquest alumnat en escoles o aules determinades genera dificultats importants en els processos d'aprenentatge i en la possibilitat dels docents de dirigir i coordinar aquests aprenentatges.

Raons econòmiques

En aquest paràgraf s'hauria de mencionar també la concepció massa academicista en molts àmbits de l'educació, i la necessitat de treballar més algunes competències que són més adients amb una educació que es universal fins als 16 anys.

Pensem que s'ha de tenir una mica de cura quan es fa referència a la cultura de l'esforç, perquè a vegades sembla que es compara la situació actual amb una situació ideal passada que mai no va existir. Pensem que s'ha de valorar que si les oportunitats externes al sistema educatiu són prou atractives, se substituirà l'esforç que implica mantenir-se en el sistema educatiu per un altre tipus d'esforç relacionat amb el mercat de treball. Finalment s'ha de dir que la dificultat en generar hàbits de treball i dedicació adequats està molt relacionada amb l'absència d'una relació família-escola adequada, perquè aquesta relació és la clau per treballar aquestes competències.

Nova percepció social de les necessitats educatives

No entenem que es vol dir amb "l'aspiració legítima de les famílies d'escollir l'educació per als seus fills". Si estem parlant d'educació, hem de tenir clar que el dret a l'educació s'ha d'assegurar a tots i no pot ser que alguns tinguin més opcions a una educació de qualitat que uns altres simplement per una diferent capacitat econòmica. Pensem que la tensió no és entre "llibertat i igualtat" sinó en com assegurar el dret a l'educació per a tothom. Als fills i filles de les famílies que sols es queda un centre "ghetto" per escollir no se'ls està respectant aquest dret a l'educació. També pensem que el dret a l'elecció de centre no pot estar per sobre del dret a l'escolarització de ningú, i l'escola que s'integri al servei educatiu públic no podrà aplicar cap reserva de dret d'admissió.

II. El perquè d'una llei

De l'Estatut a la Llei d'Educació

En el tercer paràgraf es diu que [la llei] "s'ha de configurar a partir de l'oferta d'un servei públic educatiu de provisió mixta (pública/privada)". Pensem que aquesta no és la definició de servei públic educatiu que es va acordar al PNE. El centre públics són els que asseguren el dret a l'educació per a tothom, independentment de la procedència cultural, social o econòmica de les famílies. Conjuntament amb alguns

centres privats que assumeixin aquest compromís d'assegurar un dret a l'educació per a tots, i per tant acorden escolaritzar alumnes que necessiten atencions educatives específiques i possiblement no atorgar plaça escolar a algunes famílies que hagin escollit el centre, configuren el servei públic educatiu. No és un sistema de provisió de serveis educatius "mixt" en el sentit econòmic, és a dir que és produït per empreses públiques i privades, com quan es parla d' "economia mixta de mercat". Pensem que aquest concepte és un dels més desafortunats dins del redactat del document de bases.

Quan es parla de "reforma" s'hauria de precisar què és el que es vol dir, es diu que la llei no és la reforma, doncs: quina és la reforma i en què consisteix?

El Pacte Nacional per a l'Educació ens assenyala el camí

Pensem que aquest paràgraf queda totalment desconnectat de la resta del document, perquè si bé fa un resum correcte dels punts principals del Pacte, ni abans ni després s'utilitzen en absolut en la resta del document. El PNE no ha de servir sols per "assenyalar el camí", hauria de ser, som se'ns havia dit inicialment, el "Llibre Blanc" de la llei. Per tant pensem que l'esforç de debat actual hauria estat reprendre el PNE i veure com es poden traduir els acords a què es van arribar, després de mesos d'intensos debats i de diversos compromisos a què ens vam comprometre moltes de les entitats signants, en un articulat d'una llei pròpia d'educació. En comptes de fer això, sembla com si el document prengués una deriva molt diferent, coherent per una altra part amb la deriva que han anant prenent diverses mesures del PNE al llarg d'aquests últims mesos, com per exemple el nul efecte del PNE sobre la distribució de l'alumnat amb necessitats educatives específiques derivades de situacions socio-econòmiques desfavorides o una millora en el reconeixement del paper de les AMPA en els centres educatius, tots dos aspectes centrals en el PNE.

III. Característiques de la llei

Objectius de la llei

Pensem que la llei no pot tenir com a objectiu "facilitar el marc institucional adequat per a una millora sistemàtica de la qualitat del nostre sistema educatiu". Una llei tan important com una llei pròpia d'educació, no pot estar subjecte a mesures concretes associades amb una possible "reforma", que per una altra part com dèiem abans no es precisa enlloc en què consisteix.

Tampoc pensem que sigui adequat anunciar el que diu el paràgraf 4: "Els objectius són, doncs, més de naturalesa estructural que pedagògica i es focalitzen bàsicament en els centres educatius". Els objectius d'una llei d'educació han de ser crear un marc legislatiu adequat per assegurar el dret a l'educació de qualitat per a tothom, i després es poden articular tants objectius subsidiaris d'aquest com es vulguin. Però no pot ser mai l'objectiu central el canviar l'estructura organitzativa dels centres. Per una altra part pensem que hi ha problemes seriosos de tipus pedagògic i didàctic, especialment a l'etapa de secundària, on no sempre es treballen les competències més adequades per a tota la diversitat de l'alumnat ni s'utilitzen els mètodes més adequats. També pensem que uns dels aspectes més preocupants de la situació

actual és justament la poca capacitat del sistema per atendre les necessitats de tots els ritmes d'aprenentatge, cosa que no es pot fer sense un desdoblament adequat dels grups-classe. Tots aquests temes quedarien ignorats si sols es vol atendre a la necessitat de canvis estructurals de tipus organitzatiu del sistema.

Una llei completa

El segon punt: “determinarà com els centres educatius esdevenen els proveïdors de l'educació i fixarà les bases del que ha de ser el servei públic d'educació” un altre cop va en contra de la definició de servei públic d'educació del PNE, bàsicament un sistema amb centres públics que atenen a tota la diversitat de l'alumnat i alguns centres privats que també es comprometen a fer-ho, però que no són “proveïdors” sinó que són centres educatius on diversos agents educatius interactuen.

Recolcem el 5è punt: “donarà pautes i referents [...] i assegurarà que, en el marc d'autonomia dels centres, els projectes educatius...”, estem plenament a favor que la nova llei asseguri l'autonomia dels centres i doti de contingut i eficàcia els projectes educatius, tant a la primària com a la secundària. Tot i així demanem que es precisi què es vol dir amb autonomia de centre.

En quant a l'avaluació, s'hauria de precisar en quin aspecte el sistema d'avaluació canviarà respecte a l'actual.

Per últim pensem del tot insuficient l'últim punt referent als “drets i deures” de les famílies en el procés educatiu. Pensem que la llei ha d'anar molt més enllà de “concretar”, i ha d'establir espais físics i virtuals de participació de les famílies.

En quant a l'enumeració dels sis principis bàsics no creiem adequat que la relació família escola quedi únicament considerada al punt 6è, hauria de recollir-se en un bloc específic com a eix fonamental de la comunitat educativa dels centres. També s'hauria de recollir que els alumnes, quan s'escau, també en formen part.

Una llei oberta

Pensem que la llei pot ser oberta en quant a l'organització dels centres (tot i que s'ha de precisar) i als continguts, però no en quan a l'oferta educativa que ha de ser responsabilitat última de l'administració educativa.

Llengua pròpia i cultura catalana: una llei per a la ciutadania catalana

Possiblement aquest apartat no faria falta a la llei perquè ja està prou regulat per lleis de rang superior com ara la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, i per tant pot aparèixer com a redundant.

Pensem però que si surt un article, també s'hauria de recollir que l'assumpció de la llengua catalana com a llengua vehicular del sistema educatiu català no anirà en detriment de les màximes competències en llengua castellana i amb la complementarietat de competències en altres llengües.

Considerem que aquest tema també està relacionat amb aconseguir que l'alumnat sigui divers en totes les escoles, perquè no hi haurà cap promoció de la llengua

catalana si es concentren alumnes de cultures determinades en determinades escoles.

IV. Bases de la llei

La llista d'aspectes bàsics no s'entén com es relaciona amb els “blocs” definit en apartats previs i amb altres enumeracions de principis bàsics presentades en apartats anteriors.

Un altre cop s'ajunta a les famílies amb el territori, quan en realitat han de ser part integral de la comunitat educativa dels centres.

1. Els principis generals del sistema educatiu català

Aquest pensem que és un apartat a una redacció no massa encertada. No s'entén la separació en principis d'ordre general, específic i organitzatiu.

Hi ha molts principis que es posen com específics o organitzatius (perquè un apartat específic per aquest aspecte?) que haurien de ser generals, com ara la participació i el paper de les famílies.

Saludem que es reconegui explícitament que els ensenyaments han de ser de contingut laic i de base científica. Pensem que ha de ser un dels requisits per als centres privats que es vulguin incorporar al servei públic educatiu, perquè hauran d'escolaritzar un alumnat divers i no posar barreres a l'admissió d'alumnes les famílies dels quals no comparteixin l'ideari del centre.

2. La definició, l'abast i la gestió del servei públic d'educació

Insistim que la definició de servei públic educatiu que es proposava en el PNE no era d'un servei “mixt”, entès com un servei proveït indistintament per la iniciativa pública o privada, sinó com un servei fonamentalment públic amb alguns centres privats que acorden sotmetre's a diversos compromisos d'escolarització.

Pensem que las dinàmiques que porten a concentrar els alumnes amb necessitats educatives en centres públics no són exclusivament de tipus residencial, sinó que també hi ha hagut una política inadequada que ha portat a aquesta situació.

En tot aquest apartat trobem a faltar un compromís clar de titularitat dels centres públics, que hauria de quedar definit clarament a la llei, i una definició de diversos tipus de centres. Per exemple, què s'espera dels centres concertat que no s'incorporin al servei públic educatiu? S'esperarà que la iniciativa privada resolgui problemes d'escolarització o això se suposa que és obligació i responsabilitat de l'administració educativa mitjançant una planificació adequada?

Un altre aspecte que s'hauria de precisar molt més és la “gestió indirecta” de centres. Aquí no queda clara si es refereix exclusivament a la gestió municipal d'alguns centres, o també es contempla l'externalització de la gestió dels centres públics. Per una altra part s'hauria d'aclarir per què es necessari un canvi de gestió, quins aspectes concrets de la gestió actual fallen i poden ser atesos millor per altres formes de gestió.

3. La planificació de l'oferta educativa

Celebrem que es reconegui que la “planificació de l'oferta educativa” és competència de l'Administració educativa”, però voldríem que es precisés que es vol dir amb la “participació dels titulars dels centres”. De quin centres es parla? Dels que estan incorporats al servei públic educatiu?

Pensem que el paràgraf que comença amb “La llei preveurà que la planificació...” contradiu el primer paràgraf, perquè en aquest últim es fa un recurs a la iniciativa privada (amb injecció de recursos públics) per resoldre les necessitats d'escolarització. Pensem que és un dels paràgrafs més confusos del document.

És interessant el reconeixement de la zona educativa com a marc bàsic per a la planificació educativa. Però s'hauria de precisar què s'entén per zona educativa.

4. La gestió dels centres educatius des del principi d'autonomia

Estem d'acord que la llei consagri el màxim d'autonomia possible en quant a l'organització del currículum i de tipus pedagògic, però entenem que l'actor principal de l'autonomia és tota la comunitat educativa del centre, i no únicament la direcció o el claustre.

En aquest sentit pensem que és molt desafortunat quan es parla de “carta de convivència”, al tercer paràgraf de la pàgina 18, que sols es mencioni com una eina que compromet únicament a les famílies i els alumnes. Pensem que s'ha de considerar el centre com una comunitat d'interessos i per tant els compromisos abasten a tots els seus components.

L'antepenúltim i el penúltim paràgraf pensem que van en la línia incorrecta d'altres paràgrafs del document, en quant a definir a les famílies com clients del servei educatiu i no com actors d'un procés educatiu comú. Estem d'acord en dotar d'eines eficaces i àgils de gestió a la direcció dels centres, i al claustre en general, però aquesta gestió ha d'estar sotmesa als òrgans de govern del centre, és a dir tant al claustre com també al Consell Escolar del Centre.

En aquest sentit pensem que és molt desafortunat que no es mencioni al Consell Escolar de Centre en aquest apartat on es parla de la gestió. És fonamental que el Consell Escolar de Centre conservi la seva capacitat d'òrgan de govern, i pugui incidir sobre el projecte educatiu del centre, l'elecció de l'equip directriu, i altres temes de gestió, i això s'ha d'establir clarament en la llei. Pensem que hi ha molts aspectes de gestió que no requereixen una atenció diària que poder ser assumits per diverses comissions del Consell Escolar. A més s'ha d'aprofitar el marge que deixa la LOE per regular una composició del Consell Escolar del Centre que asseguri que tots els sectors que participen tinguin valoració de la seva capacitat de decisió, i establir mecanismes per resoldre els problemes que puguin sorgir de desacords entre els diferents components de la comunitat educativa.

També ens agradaria que es mencionés, aquí o en algun altre lloc del document, el paper de les tutories i de la coordinació docent dins dels centres educatius.

Un comentari general sobre aquest apartat és que s'ha de tenir cura que la

autonomia no generi situacions d'endogàmia com ha passat en el cas de l'ensenyament superior.

5. La professió docent

Estem d'acord amb donar una importància molt gran a la formació inicial, i pensem que s'haurà de tenir en compte la reordenació de títols universitaris que es plantejarà en relació amb l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior.

No ens oposem en principi a l'establiment de cossos propis per a la carrera docent (penúltim paràgraf de la pàg. 19), pensem que això dona una capacitat de resposta més gran a les necessitats que puguin aparèixer al sistema. S'hauran d'assegurar mecanismes que assegurin que no hi hagi discriminacions entre els diferents cossos, si prevalen alguns dels cossos originals i els nous cossos creats per la llei. En principi la creació de cossos propis de professorat a la Llei d'Universitats Catalana sembla estar funcionant adequadament.

S'hauria de precisar quin model de direcció proposa l'últim paràgraf d'aquest apartat. Sembla suggerir un model de direcció diferenciat de la figura docent, però no està clar. En tot cas si s'introdueix o es permet una figura directiva més gerencial, pensem que s'ha d'assegurar que el perfil docent no quedi descuidat o en tot cas que hi participi en l'equip directiu un nombre suficient de professionals amb una vessant docent.

En tot cas creiem pertinent que els pares i mares d'alumnes puguin continuar participant en l'elecció de l'equip directiu del seu centre, o millor encara, en l'elecció d'un projecte per al centre on el projecte de direcció sigui coherent.

La llei hauria de fixar amés el funcionament de la coordinació entre l'AMPA i l'equip directiu, com per exemple establir reunions periòdiques de coordinació entre l'AMPA i l'equip directiu.

6. L'avaluació del sistema educatiu

Aquí trobem a faltar els elements diferenciadors del nou sistema d'avaluació respecte al sistema d'avaluació actual. En particular, s'establiran mecanismes d'actuació en conseqüència als resultats d'avaluació?

Pensem també que un element d'avaluació molt important ha de ser la capacitat del centre d'escolaritzar tots els alumnes de la seva zona de proximitat, independentment de la seva situació socio-econòmica o cultua.

Un altre element important de l'avaluació ha de ser el grau de participació de les famílies al centre, com s'apuntava al PNE.

7. L'educació, les famílies i el territori

Recolzem la idea de descentralització i d'actuació a nivell de zona educativa. Tot el que fa referència a aquest aspecte el trobem encertat en aquest apartat.

Considerem del tot inacceptable que l'apartat dediqui únicament dues línies a les

famílies, i ens corrobora el fet que el document de bases sembla considerar a les famílies com uns clients d'una provisió de productes educatius, i no com a part integral del procés educatiu dels centres. Si la llei recull el mateix tarannà respecte a les famílies la FaPaC s'oposarà de forma totalment contundent.

Pensem que la llei ha de ser molt ambiciosa en quant a millorar la relació família-escola, tot permetent l'ús de les noves tecnologies de la comunicació i la informació per apropar a les famílies als centres.

8. L'ensenyament obligatori

En aquest apartat demanem que es consideri explícitament el que s'apuntava en una altra part del document de bases, o sigui la integració de centres públics de primària i de secundària sota direccions úniques i projectes educatius únics. Pensem que és una oportunitat per millorar aquest aspecte, sense detriment que les famílies sempre tinguin la possibilitat de canviar de centre en canviar de l'etapa primària a la secundària si hi ha disponibilitat de places en altres centres.

També creiem convenient mencionar que la creació de nous centres docents públics contemplarà projectes 3-18 des del seu inici.

Aquests dos aspectes són molt importants tant a les grans ciutats com especialment als pobles i ciutats petites on no hi ha IES hi els alumnes s'han de desplaçar a altres IES.

9. Els ensenyaments postobligatoris

Aquest apartat presenta principis molt generals i amb molt poca concreció. Pensem que un dels aspectes fonamentals dels ensenyaments postobligatoris es permetre una gran flexibilitat en quant a mantenir-se en el sistema educatiu, és a dir assegurar la possibilitat de continuar la formació i no tancar portes en cap moment. En aquest sentit és important en aquesta etapa una oferta suficient de llocs escolars que siguin compatibles amb l'activitat laboral (per exemple en horaris "nocturns" o a distància).

10. El finançament

En l'enumeració d'aspectes que han de ser subjectes d'un millor finançament, i tot i reconèixer que el document diu que no és una llista exhaustiva sí pensem que és de prou importància com per mencionar-lo explícitament, creiem que s'hauria de mencionar un finançament (o una reassignació de recursos) que permeti un desdoblament més gran de grups i ajudes de reforç a les aules per poder mantenir alumnes amb ritmes d'aprenentatge molt diversos. Aquest aspecte de reforçament i desdoblament és un dels aspectes que tots els estudis internacionals senyalen com crucials en el rendiment escolar dels alumnes, especialment en sistemes de tipus comprensiu com el nostre.